

Sygn. akt I ACa 990/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSA Joanna Walentkiewicz – Witkowska (spr.)

Sędziowie SA Dariusz Limiera

del. SO Jolanta Borkowska

Protokolant sekretarz sądowy Lidia Milczarek

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **M. M.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w P.**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 kwietnia 2016 r. sygn. akt II C 591/14

1. oddała apelację;
2. zasądza od M. M. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł brutto tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;
3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokat O. K. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 990/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Ł. w sprawie z powództwa M. M. przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w P. o zadośćuczynienie w kwocie 30.000 złotych w punkcie 1. oddalił powództwo, w punkcie 2. nie obciążył powoda nieuiszczoną opłatą sądową od pozwu oraz wydatkami na biegłych, poniesionymi tymczasowo ze Skarbu Państwa, w punkcie 3. nie obciążył powoda zwrotem kosztów procesu na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, w punkcie 4. zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz pełnomocnika z urzędu kwotę 258,30 złotych tytułem nieopłaconego zastępstwa procesowego za powoda z urzędu oraz kwotę 455,52 złotych tytułem zwrotu kosztów dojazdu.

Sąd Okręgowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na ustaleniach faktycznych, z których najistotniejsze są następujące:

Powód M. M. przebywał, jako osadzony w Zakładzie Karnym w P. w okresie od 19 grudnia 2013 roku do 26 lutego 2014 r.

W czasie pobytu w pozwanym Zakładzie Karnym, powód przebywał w różnych celach, przy czym w poszczególnych okresach zakwaterowana była w nich następująca ilość osób:

- w okresie 19.12.13-15.01.14 r., powód przebywał w celi numer 622 o powierzchni 18,05 m² - ilość zakwaterowanych osób 6;
- w okresie 15 - 16.01.14 r., powód przebywał w celi numer 822 o powierzchni 12,22 m² - ilość zakwaterowanych osób 4;
- w okresie 16 - 21.01.14 r. powód przebywał w celi numer 104 o powierzchni 18,70 m², ilość zakwaterowanych osób 6;
- - w okresie 21 - 29.01.14 r. powód przebywał w celi numer 119 o powierzchni 15,65 m², ilość zakwaterowanych osób 5;
- w okresie 29 - 31.01.14 r. powód przebywał w celi numer 119 o powierzchni 15,65 m², ilość zakwaterowanych osób 4;
- w okresie 31.01.14 - 12.02.14 r., powód przebywał w celi numer 119 o powierzchni 15,65 m², ilość zakwaterowanych osób 5;
- w okresie od 12 - 26.02.14 r., powód przebywał w celi numer 522 o powierzchni 16, 26 m², ilość zakwaterowanych osób 5.

Zakład Karny w P. w okresie pobytu powoda, zapewniał osadzonym środki higieny zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku, w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych w postaci: mydło toaletowe w ilości 100 gram w miesiącu, krem do golenia w ilości 1 tuba w miesiącu, nożyk do golenia w ilości 1 sztuka w miesiącu; proszek do prania w ilości 200 gram w miesiącu; szczoteczka do zębów w ilości 1 sztuka na 6 miesięcy; pasta do zębów, w zębów ilości 1 sztuka w miesiącu; papier toaletowy w ilości 1 rolka w miesiącu.

Ponadto osadzeni do utrzymania czystości w celi mieszkalnych otrzymywali zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora Zakładu Karnego w P. nr 101/2013 r. z dnia 27 czerwca 2013 r, następujące środki czystości: płyn do mycia naczyń w ilości 0.4 litra na 2 miesiące dla jednego osadzonego, płyn do mycia szyb w ilości 0.5 litra na 3 miesiące na celę mieszkalną, płyn do dezynfekcji WC w ilości 1 litr na dwa miesiące na celę mieszkalną.

Na rozdzielnicach na wydanie środków higieny osobistej oraz środków czystości od grudnia 2013 do lutego 2014 r. nie widnieje podpis powoda.

Cele w pozwanym zakładzie karnym były sukcesywnie odnawiane. Cele, w których przebywał powód były zaopatrzone w kącik sanitarny. Osadzeni w celach nie mieli dostępu do ciepłej wody. Oświetlenie w celach było jarzeniowe, działało bez zarzutów. Cztery razy w ciągu nocy, podczas obchodu, funkcjonariusze zapalali w celach światła. Powód jest osobą niepalącą. Naczynia, z których korzystają osadzeni są wykonane z plastiku. Naczynia są wielokrotnego użytku, zdarzało się, że niszczyły się pod wpływem wody.

Osadzeni mają do dyspozycji szafki o wymiarach 50 cm wysokości i 60 cm szerokości. Na jednego osadzonego przypada pół szafki. W kąciku sanitarnym do dyspozycji osadzonych była tylko jedna półka. Cele były wyposażone w łóżka piętrowe. Łóżka były poustawiane szeregowo. Ruch jednej osoby powodował, że ruszał się cały rząd. W

celach nie można rozwieszać prania na sznurach. Zakaz wprowadzono w związku z ucieczką jednego z osadzonych z Zakładu Karnego. Pranie można było rozwieszać na łózkach, albo na sznurach wzdłuż ściany. Osadzonym co 5-6 dni były wydawane suszarki, nadto do dyspozycji osadzonych była pralnia, przy czym Zakład Karny nie odpowiadał za pozostawione w niej rzeczy. Wymiana pościeli osadzonych miała miejsce raz na 2 tygodnie, zaś ręczników raz na tydzień. Okna w celach mają wymiary 40 cm x 40 cm i są przysłonięte blendami. W okresie zimowym w celi, w której przebywał powód stwierdzono uszkodzenie szyby: występowała dziura wielkości ziarnka grochu i pęknięcie w poprzek. Powód wówczas sypiał w odległości ok. 3 m od tego okna. Szyba została wymieniona po okresie 2-3 tygodni od zgłoszenia.

W listopadzie 2013 roku w Zakładzie Karnym P., w budynkach A, B i C, przeprowadzono okresową kontrolę przewodów kominowych: dymowych - spalinowych - wentylacyjnych. Sprawdzone stan techniczny i sprawność przewodów kominowych wraz z urządzeniami mającymi bezpośredni związek z kominami. W każdym z budynków stwierdzono drożność przewodów kominowych wentylacyjno - dymowych, zaś ciągi kominowe uznano za technologicznie sprawne. W budynku B, celi nr 618 stwierdzono brak skutecznej wentylacji. Zalecono wykonanie wentylacji zastępczej.

W Zakładzie Karnym w P. jest jedna łaźnia dla wszystkich osadzonych. Kąpiel odbywała się raz w tygodniu i trwała łącznie 7 minut przy czym pod natryski jednocześnie wchodziło 9-12 osób. W trakcie pobytu w pozwanym Zakładzie Karnym powód korzystał z wizyt u lekarzy: chirurga, neurologa, stomatologa, pulmonologa. Był również konsultowany psychiatrycznie - stwierdzono u niego zaburzenia adaptacyjne, zastosowano leczenie farmakologiczne. Powód został skierowany do Pracowni Fizjoterapii w Szpitalu Zakładu Karnego z uwagi na dolegliwości barku lewego - powód został zakwalifikowany do rehabilitacji w okresie od kwietnia do maja 2014 roku.

Na poszczególnych oddziałach Zakładu Karnego w P. były świetlice, w których przebywali osadzeni w trakcie przeszukania celi, działała też świetlica centralna. W świetlicy w co drugą niedzielę odprawiane są Msze Ś.. Można tam również zagrać w ping ponga.

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy poczynił w oparciu o złożone do akt sprawy dowody z dokumentów, związanych z osadzeniem powoda w Zakładzie Karnym w P.. Ponadto Sąd pierwszej instancji oparł się tylko częściowo na zeznaniach powoda oraz powołanych w sprawie świadków i uznał, że dowody z zeznań powoda i świadka P. M. w stosunku do warunków bytowych powoda noszą znamiona subiektywnych ocen, wynikających z niezadowolenia z warunków bytowych. Sąd pierwszej instancji wskazał, że dowody z wyżej wymienionych zeznań nie zasługują na wiarę w konfrontacji dowodami z dokumentów, a także z zeznaniami Ł. P..

Za niewiarygodne Sąd uznał zeznania powoda w zakresie dotyczącym złych warunków bytowych, panujących w celach, w tym braku odpowiedniej wentylacji, niskich temperatur w pomieszczeniach, jak również braku odpowiedniej opieki medycznej, czy też złego stanu wyposażenia, zbyt małej ilości środków higieny osobistej i ogólnej, przekazywanych do dyspozycji osadzonych. Twierdzenia te, jako gołosłowne, nie mogły stanowić podstawy dokonania ustaleń faktycznych. Sąd pominął w swoich rozważaniach złożoną do akt sprawy dokumentację medyczną powoda, gdyż obejmuje ona dolegliwości rozpoznane w 2015 r., a więc w okresie nieobjętym żądaniem pozwu.

Odnosząc się do podstawy prawnej roszczenia powoda Sąd Okręgowy wskazał, że jest nią m.in. art. 417 k.c. Postępowanie dowodowe w sprawie nie wykazało, aby wystąpiła przesłanka odpowiedzialności w postaci wykonywania władzy publicznej niezgodnie z prawem i powstania z tego tytułu szkody.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że zapewnienie osobom osadzonym w zakładach karnych odpowiednich warunków bytowych jest nie tylko przedmiotem regulacji prawa krajowego, ale także między innymi art. 10 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w N. dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), zgodnie z którym każda osoba pozbawiona wolności ma być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem jej przyrodzonej godności. Standardy traktowania więźniów wyznaczone są również przez Wzorcowe R. Minimalne Postępowania z Więźniami, przyjęte w G. w 1955 r. oraz Europejskie Reguły Więzienne, przyjęte przez Radę Europy w 2006r. Odnosząc się do regulacji prawa krajowego Sąd Okręgowy podniósł,

że kwestie warunków, w jakich powinni przebywać osadzeni normuje między innymi ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. nr 90 z 1997 r., poz. 557 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. z 2003 Nr 186, poz. 1820), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. 2003 Nr 152, poz. 1493). Sąd Okręgowy wskazał na art. 110 § 2 k.k.w. zgodnie, z którym powierzchnia celi mieszkalnej przypadająca na jednego skazanego wynosi nie mniej niż 3 m², zaś cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy, zapewniający osobne miejsce do pisania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza, i odpowiednią temperaturę, wg norm dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy.

Rozpatrując roszczenie powoda przez pryzmat ochrony dóbr osobistych Sąd pierwszej instancji uznał, że nie zostały spełnione przesłanki wynikające

z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Zdaniem Sądu I instancji nie zostało naruszone dobro osobiste powoda w postaci jego godności. Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, pozwalał na ustalenie, że pozwany zapewnił powodowi w pełni zgodne z prawem warunki odbywania izolacji penitencjarnej, zaś podnoszone w pozwie różnego rodzaju ograniczenia – mieściły się w nakreślonych przez ustawodawcę ramach dozwolonego działania władzy publicznej. Tym samym niesłuszne okazały się zarzuty powoda dotyczące: przeludnienia cel, w których powód przebywał, złych warunków bytowych, panujących w pozwanym Zakładzie Karnym (w złożonym pozwie, powód skarżył się ograniczoną wentylacją celach, a to z powodu nieoczyszczania kominów wentylacyjnych, jak również na niską temperaturę, z powodu zapowietrzenia kaloryferów, kiepskie oświetlenie męczące wzrok, zbyt małą liczbę szafek i półek w celach, brak intymności, przepełnienia w łaźni, ograniczenia w dostawie wody, zaduch, wilgoć, brud i nieprzyjemny, przykry zapach w celach, zagrzybienie ścian, zły stan wyposażenia kwaterunkowego oraz naczyń do spożywania posiłku, przepełnienie w łaźni, niezagwarantowanie dostępu do świetlicy oraz zajęć kulturalno – oświatowych, funkcjonowania służby medycznej oraz lekceważącego traktowania osadzonych przez pracowników Zakładu Karnego). Odnosząc się do zarzutów powoda, dotyczących braku należytego utrzymania cel mieszkalnych i sprzętu kwatermistrzowskiego, braku możliwości utrzymania higieny osobistej oraz braku intymności Sąd Okręgowy uznał je za nieudowodnione. Cele, w których przebywał powód były wyposażone w regulaminowy sprzęt kwaterunkowy, a nie udowodnił, że jakość sprzętów stwarzała zagrożenie dla jego życia i zdrowia. Sąd uznał, że przyjęte rozwiązania architektoniczne w celi muszą godzić ze sobą dwa, istotne z punktu widzenia izolacji penitencjarnej aspekty: konieczność zagwarantowania osadzonym możliwości wykonywania przez nich czynności higienicznych oraz zapewnienie standardów bezpieczeństwa, stąd określony sposób zabudowy kąciołów sanitarnych. Wyniki postępowania dowodowego nie wykazały występowania nieprawidłowości w zakresie działania przewodów kominowych w żadnej z cel, w której osadzony był powód.

Podnoszona okoliczność zapowietrzenia grzejników również nie znalazła potwierdzenia. Wręcz przeciwnie – zgodnie z zeznaniami świadka P., grzejniki działały prawidłowo, utrzymując właściwą temperaturę pomieszczeń w okresie zimowym, nawet przy zdarzających się nieszczelnościach okien. Z kolei panujące w pozwanym Zakładzie Karnym warunki, nakazujące odbywanie kąpieli o ściśle określonej porze i w ściśle określonym przedziale czasu, w towarzystwie innych współosadzonych spowodowane były w głównej mierze wymogami bezpieczeństwa. Zarzut złego oświetlenia cel również nie znalazł uzasadnienia-powód nie wykazał trudności związanych z zainstalowaniem oświetlenia jarzeniowego. Sąd uznał za nieuzasadnione zarzuty dotyczące niemożności suszenia prania na sznurach w celach, w sytuacji gdy ograniczenie to było podyktowane względami bezpieczeństwa, zaś do dyspozycji osadzonych pozostawało wyznaczone miejsce do suszenia ubrań, a ubrania można było suszyć także np. na oparciach łóżka.

Jeśli chodzi o zarzuty, związane z zapewnieniem dostępu do pomocy medycznej Sąd I instancji wskazał, że powód w czasie osadzenia korzystał z konsultacji lekarskiej, w tym lekarzy specjalistów – chirurga, stomatologa, neurologa i pulmonologa. Był również konsultowany psychiatrycznie. Zalecono mu rehabilitację. O nieprawidłowościach nie może świadczyć złożona do akt sprawy dokumentacja medyczna, która dotyczy dolegliwości zdiagnozowanych w 2015 r., a więc przeszło rok po opuszczeniu przez M. M. Zakładu Karnego w P..

Powód miał możliwość korzystania ze świetlicy. Przydział środków czystości i środków higieny osobistej pozostawał w zgodzie z przepisami powoływanego już wcześniej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Powód nie wskazał nadto konkretnych okoliczności świadczących o nagannym zachowaniu personelu zakładu karnego, a szczególnie charakter placówki i wiążące się z tym wymogi bezpieczeństwa uzasadniają ze strony pracowników służby więziennej podejmowanie względem osadzonych czynności kontrolnych, niemożliwych do zrealizowania w sposób nieodczuwalny dla osadzonego i nieingerujący w czynności codziennego funkcjonowania.

Sąd skonstatował także, że w celach, w których powód przebywał nie doszło do przekroczenia ustalonych norm powierzchni przypadającej na jednego osadzonego.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że niezadowolenie powoda ze standardów pomieszczeń mieszkalnych nie daje jeszcze podstaw do przyjęcia istnienia uchybień w funkcjonowaniu zakładu karnego. Podkreślił, że nie można oczekiwać, by miejsca, w których przebywają osoby pozbawione wolności, odpowiadały standardom hoteli czy innych zakładów prowadzących działalność komercyjną. Nadto wskazał, że za stan techniczny cel oraz jakość wyposażenia w pierwszej kolejności odpowiedzialni są sami osadzeni, którzy nie tylko nie dbają o wyposażenie i stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych, ale wręcz je dewastują. W ocenie Sądu warunki w celach, w których przebywał powód aczkolwiek skromne, to nie były niegodziwe. Także pozostałe dolegliwości, jakich doznawał powód w Zakładzie Karnym w P. nie naruszały jego godności. Sąd powództwo zostało oddalone.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd pierwszej instancji odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego oraz kosztami sądowymi.

O wynagrodzeniu dla pełnomocnika i należnych mu niezbędnych udokumentowanych wydatkach Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie § 11 pkt 25 oraz § 13 ust. 2 pkt 2 i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 z późn. zm.).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód. Zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Płocku w całości, wniósł o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 30.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku ewentualnie uchylenie skarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji. Wniósł także o zasądzenie na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz jego dowolną, a nie swobodną ocenę i przyjęcie, że:

a) ZK w P. w trakcie pobytu powoda zapewniał osadzonym środki higieny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych w sytuacji gdy w rozdzielnikach dokumentujących wydanie środków higieny osobistej i środków czystości od grudnia 2013 roku do lutego 2014 roku nie widnieje podpis powoda;

b) cele, w których przebywał powód były odnowione, w sytuacji gdy zeznań świadków wynika, że :

- okna były nieszczelne, parkiet był zniszczony (...) ściany były obdrapane i zagrzybiałe, kącik sanitarny był zaniedbany, spłuczka ciągle się psuła, (zeznania Ł. P.)
- stan celi trudno uznać za odnowiony (zeznania P. M.)

c) kąciki sanitarne były odpowiednio odgródzone od celi i wentylowane, w sytuacji, gdy z zeznań powoda wynika, że były one w sposób niedostateczny odgródzone od celi mieszkalnej co nie zapewniało wystarczającej intymności dla osadzonych oraz wiązało się z wydostawaniem się nieprzyjemnych zapachów poza obręb kącika sanitarnego,

d) wentylacja była sprawna, w sytuacji gdy z zeznań Ł. P. wynika, że wentylacja nie była sprawna (...) a skutkiem tego był odór dostający się do celi,

e) stan materacy, koców, pościeli i ręczników użytkowanych przez powoda był dobry w sytuacji, gdy z zeznań wynika, że:

- koce, pościel i ręczniki były wymieniane zbyt rzadko, w przypadku materacy brak było możliwości wymiany, a z w/w przedmiotów dodatkowo można było wyczuć woń papierosów oraz stęchlizny (zeznania powoda)
- woń papierosów można było wyczuć, bo osoba, która zajmowała się zmianą pościeli była osobą palącą i dlatego też czuć było tę woń, stan ręczników i materacy był opłakany (...) (zeznania Ł. P.)
- stan materacy, koców, ręczników był opłakany. (zeznania P. M.)

f) stan naczyń, z których korzystał powód był dobry, w sytuacji, gdy jak wynika z zeznań powoda, Ł. P. oraz P. M. naczynia te „luszczły” się, a kawałki plastiku dostawały się do jedzenia.

g) stan łóżek piętrowych i ich montaż był prawidłowy tj. niezagrażający życiu i zdrowiu, w sytuacji gdy z zeznań powoda, Ł. P. oraz P. M. wynika, że e łóżka były niestabilne, popękane, naprawiane poprzez spawanie, brakowało sprężyn z łóżkach, często zamiast sprężyn położona była płyta paździerzowa,

h) stan i wielkość okien znajdujących się w celach, w których przebywał powód był dobry i zgodny z obowiązującymi przepisami, w sytuacji gdy z zeznań powoda oraz P. M. wynika, że okna były zbyt małe, osłonięte blendami, były „pojedyncze”, nieszczelne oraz brakowało klamek co powodowało nieodpowiednie nasłonecznienie pomieszczenia oraz dodatkowo nieszczelne okna powodowały przeciągi oraz obniżenie temperatury w celi,

i) zbita szyba w celi nie została wymieniona niezwłocznie lecz dopiero po 2-3 tygodniach, mimo że w/w fakt został natychmiastowo zgłoszony, dodatkowo zgłoszenia były codziennie ponawiane, a jak wynika z zeznań powoda leżał on w odległości pół metra od w/w szyby (potwierdza to również świadek P. M.),

j) ogrzewanie w celi w okresach zimowych było sprawne, grzejniki nie były zapowietrzone, a temperatura była wystarczająco wysoka w sytuacji, gdy z zeznań powoda oraz P. M. wynika, że ogrzewanie nie było sprawne, okna były nieszczelne, co w konsekwencji powodowało, że cela była wychłodzona,

k) powód był zapoznawany z opiniami sporządzonymi przez administrację

zakładu karnego, stanowiącymi podstawę podejmowanych wobec niego

decyzji, w sytuacji gdy powód powyższe okoliczności kwestionuje,

l) powód miał możliwość korzystania ze świetlicy oraz zajęć sportowych, w sytuacji gdy okoliczności przeciwne wynikają z zeznań powoda oraz świadków tj. Ł. P. (nie umożliwiono powodowi korzystania ze świetlicy, a jeśli chodzi o zajęcia sportowe to w P. nie było żadnego boiska) oraz P. M. (w ZK w P. nie ma świetlicy. (...) Jest grafik, kiedy jaka sala ma świetlicę, ale to nie obowiązuje.)

m) usługi medyczne oraz stosunek pracowników ZK w P., w tym strażników więziennych przeprowadzających przeszukania, były właściwe, w sytuacji gdy z zeznań powoda oraz P. M. wynikają okoliczności przeciwne.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił także, obrazę przepisów prawa materialnego tj. naruszenie art. 24 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że nie doszło do naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych powoda, bowiem

pozwany zapewnił powodowi zgodne z prawem warunki odbywania izolacji penitencjarnej, a podnoszone przez powoda ograniczenia, mieściły się w ramach dozwolonego działania władzy publicznej, w sytuacji gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zwłaszcza zeznań świadków Ł. P. oraz P. M. wynika, że działania i zaniechania związane z wykonywaniem przez pozwanego w stosunku M. M. kary pozbawienia wolności naruszały dobra osobiste powoda oraz nosiły znamiona zaniechań oraz naruszeń obowiązujących przepisów prawa.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył :

Sąd Apelacyjny, poddając kontroli instancyjnej wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi, nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutów zawartych w apelacji, wywiedzionej przez powoda.

Na wstępie należało się odnieść do zarzutów apelacji, dotyczących w istocie swej naruszenia przepisów postępowania, gdyż determinuje to rozważania co do naruszenia prawa materialnego. Jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należytej przeprowadzonego postępowania, mogą być podstawą oceny prawidłowości rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego. Od razu zastrzec należy, że Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości aprobejuje i przyjmuje za własne prawidłowe ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd I instancji.

Odnosząc się do podniesionych przez apelującego zarzutów w zakresie oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Apelacyjny uznał je za nieuzasadnione. Zarzuty te powiązane były ze wskazaniem, że Sąd Okręgowy miał dopuścić się również naruszenia art. 227 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c.

Zaakcentowania wymaga, że zarzut przekroczenia zasady swobodnej oceny materiału dowodowego nie może zostać uznany za skuteczny, kiedy polega na zaprezentowaniu własnych, korzystniejszych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej oceny materiału dowodowego (tak: postanowienie SN z 10 lutego 2002 r., sygn. II CKN 572/99). Równie nieskuteczny jest zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny materiału dowodowego, polegający na odmiennej interpretacji dowodów zebranych w sprawie, bez jednoczesnego wykazania, że ocena dowodów przyjęta przez sąd za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granice swobodnej oceny dowodów. Pamiętać bowiem należy, że na sądzie ciąży obowiązek wyciągnięcia w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wniosków logicznie poprawnych, zaś w zakresie oceny zgromadzonego materiału dowodowego ustawodawca przyznał sądowi swobodę, pod warunkiem, że ocena ta nie jest jednak sprzeczna ze wskazaniami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego mając na uwadze powyższe uznać należy, że jeśli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logiczne poprawne i niesprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego, to ocena ta nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i nie może w żadnym wypadku zostać uznana za dowolną. Co więcej ocena taka pozostaje pod ochroną przepisu statuującego zasadę swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby na podstawie tego materiału dowodowego można by było budować wnioski odmienne. Zatem jedynie w sytuacji, kiedy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to tylko wtedy przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak: SN w wyroku z 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00).

Analiza materiału dowodowego, zebranego przez Sąd I instancji, w ocenie Sądu Apelacyjnego nie daje żadnych podstaw do stwierdzenia, że dokonana w niniejszej sprawie ocena materiału dowodowego i ustalenia faktyczne były wybiórcze, nienależyte uzasadnione, sprzeczne z zasadami logiki, wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a poczynione ustalenia faktyczne nie znajdowały logicznego uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że Sąd Okręgowy w sposób niezbędny dla potrzeb rozstrzygnięcia sprawy zebrał materiał dowodowy, dokonał jego wszechstronnej oceny i poczynił na jego podstawie trafne ustalenia faktyczne.

Odnosząc się bezpośrednio do zarzutu opisanego w podpunkcie 1 a) Sąd Okręgowy dokonał w pełni wszechstronnej i swobodnej oceny dowodów. Przy ocenie okoliczności wymienionych w tym zarzucie nie zabrakło również stosowania zasad logiki i doświadczenia życiowego. Zasadnie wskazał Sąd pierwszej instancji, że brak podpisu powoda na dokumentach potwierdzających pobranie środków czystości i higieny, nie daje podstaw, aby przyjąć, że powód ich nie otrzymał, gdyż środki te był przydzielane na rzecz oddziałów Zakładu Karnego, a nie danych osób.

Zarzut określony w podpunkcie 1 b) stanowi również próbę swoistej polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego. Co więcej skarżący wskazuje na odmienne ustalenia, niż to miało miejsce w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy precyzyjnie uzasadnił dlaczego pominął zeznania świadka P. M.. Wynikało to z faktu, że świadek ten jak i sam powód wyrażali w zeznaniach swoje subiektywne opinie. Co do zeznań świadka Ł. P. Sąd Okręgowy dokonał ich wnikliwej oceny (k. 188-188 odwrot) i słusznie doszedł do wniosku, że cele były sukcesywnie odnawiane (k. 244, s. 3 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego). Sąd nie dokonał ustaleń wyrażających się w stwierdzeniu, że cele były odnowione.

Zarzut określony w podpunkcie 1 c) również nie okazał się trafny. Jak słusznie uzasadnił to Sąd pierwszej instancji w jednostkach penitencjarnych takich jak Zakład Karny w P. w stanie równowagi muszą pozostawać warunki, których zapewnienie przewidują przepisy prawa oraz cel i funkcja jednostek penitencjarnych. Zeznania powoda również w tym zakresie nie zostały wzięte za podstawę dokonania ustaleń faktycznych, gdyż stanowiły subiektywną opinię powoda.

Zarzut zawarty w podpunkcie 1 d) okazał się nietrafny. Na podstawie dowodów z dokumentów, którym Sąd dał wiarę ustalili, że stwierdzono drożność przewodów wentylacyjno-kominowych w każdym z budynków, zaś ciągi technologiczne uznano za sprawne. (s. 4 uzasadnienia wyroku, k. 244 odwrot).

Wskazania zawarte w podpunkcie 1 e) również nie znajdują potwierdzenia w dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleniach faktycznych. Sąd Okręgowy ustalił, że wymiana pościeli osadzonych miała miejsce raz na 2 tygodnie, zaś ręczników raz na tydzień (s. 4 uzasadnienia wyroku, k. 244 odwrot). Ustalenia te wynikały z zeznań Ł. P.. Tym samym Sąd pierwszej instancji, oceniając materiał dowodowy zgodnie z wymogami zawartymi w art. 233 k.p.c. był władny przyjąć, że placówka penitencjarna nie uchybiła podstawowym wymogom higieny w tym zakresie.

Zarzuty zawarte w podpunkcie 1 f) również nie znajdują potwierdzenia w rzetelnie dokonanych ustaleniach faktycznych. Sąd Okręgowy ustalił jedynie, że naczynia wykorzystywane przez osadzonych są wykonane z plastiku. Są to naczynia wielokrotnego użytku, zdarzało się, że niszczyły się pod wpływem wody. Tym samym Sąd pierwszej instancji jasno sprecyzował, że naczynia te podlegały zużyciu, jednak następowało to wskutek codziennej eksploatacji. Co do wskazań, że kawałki plastiku miały dostawać się do posiłków twierdzenia te nie zostały poparte wiarygodnymi dowodami i pozostawały subiektywną opinią P. M. oraz powoda.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w podpunkcie 1 g) apelacji trzeba mieć na uwadze, że Sąd Okręgowy ustalił jedynie, że cele, w których przebywał powód były wyposażone w łóżka piętrowe poustawiane szeregowo. Ruch jednej osoby powodował, że ruszał się cały rząd. Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął, że powód nie udowodnił nienależytego utrzymania cel mieszkalnych. W szczególności nie wykazał, że stan łóżek miał zagrażać jego życiu i zdrowiu.

Ustosunkowując się do zarzutów zawartych w podpunkcie 1 h) należy uznać, że także one nie są słuszne. Powód w żaden sposób nie udowodnił, że stan okien był niezgodny z obowiązującymi przepisami. Przywoływanie w tym zakresie zeznań świadka P. M. oraz samego powoda nie może odnieść pożądanego skutku. Jak słusznie stwierdził Sąd Okręgowy ich zeznania w tej części stanowią jedynie subiektywną opinię i nie mogą być wzięte za podstawę do dokonania ustaleń faktycznych.

Co do zarzutu z podpunktu 1 i) należy wskazać, że z ustaleń Sądu Okręgowego nie wynikało, by uszkodzenie szyby w oknie zostało naprawione niezwłocznie. Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że nastąpiło to około 2-3 tygodnie od zgłoszenia (s. 4 uzasadnienia, k. 244 odwrot). Trzeba też zauważyć, że szyba nie była zbita, lecz zawierała pęknięcie

w poprzek oraz dziurę wielkości ziarnka grochu. Powód leżał natomiast w odległości 3 metrów od szyby. Te wszystkie okoliczności doprowadziły Sąd Okręgowy do słusznego wniosku, że oczekiwanie na wymianę przez ten okres nie było dla powoda rażąco krzywdzące, zwłaszcza mając na uwadze charakter uszkodzenia oraz wiążące się z tym dolegliwości.

Odnosząc się do wskazań z podpunktu 1 j) Sąd dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, z których wynikało, że kaloryfery w celach były sprawne. W celach było dość ciepło, mimo że okna nie były zbyt szczelne (s. 4 uzasadnienia, k. 244 odwrót). Ustalenia te wynikały z zeznań Ł. P., którym Sąd pierwszej instancji zasadnie przyznał walor wiarygodności. Jednocześnie Sąd odmówił uczynienia za podstawę ustaleń faktycznych zeznań powoda i świadka P. M. z uwagi na wyżej wymienione okoliczności.

Natomiast co do zarzutu opisanego w podpunkcie 1 k) nie sposób przyjąć tylko na podstawie negacji ze strony samego powoda, że nie był on zapoznawany z opiniami sporządzanymi przez administrację zakładu karnego na jego temat, stanowiącymi podstawę podejmowanych wobec niego decyzji. Sąd Okręgowy słusnie pominął te zeznania powoda wyjaśniając, że również ten zarzut był spowodowany jest nastawieniem do formułowania subiektywnych ocen w jego zeznaniach.

Ustosunkowując się do zarzutu z podpunktu 1 l) Sąd słusnie przyjął, że powód miał możliwość korzystania ze świetlicy. Pomimo faktu, że świetlice oddziałowe miały ograniczone możliwości spełnienia swoich funkcji to jednak funkcjonowały. Co do świetlicy centralnej to właśnie ona zapewniała możliwość uczestnictwa w zajęciach sportowych (gra w ping ponga) oraz sprawowanie kultu religijnego.

Co do zarzutu z podpunktu 1 m), odnoszącego się do prawidłowości usług medycznych oraz stosunku pracowników ZK w P., w tym strażników więziennych trzeba wskazać, że Sąd Okręgowy słusnie dokonał ustaleń faktycznych, że pomoc medyczna była świadczona w sposób właściwy i odwołał się do dokumentu (s. 5 uzasadnienia, k. 245). Natomiast w zakresie rzekomego lekceważącego traktowania powoda przez personel Zakładu Karnego w P. należy wskazać, że okoliczności te nie zostały w żaden sposób wykazane przez stronę powodową. Niewątpliwie nie mogły się one przejawiać w przeprowadzanych w celach kontrolach, ani też w wymianie okna w celi na wolne od uszkodzeń.

Przechodząc do zarzutu zawartego w podpunkcie 2), należy wskazać, że był on ściśle związany z zarzutami z podpunktów 1 od a) do m). Zarzut opisany w podpunkcie 2) był co prawda samodzielnym zarzutem, dotyczącym naruszenia prawa materialnego, jednak w jego konstrukcji zawarte były odniesienia do oceny materiału dowodowego w postaci zeznań świadków Ł. P. i P. M.. Dlatego też kwestia zasadności zarzutów z podpunktów 1) od a) do m) niewątpliwie rzutowała na ocenę zasadności zarzutu z podpunktu 2) apelacji.

Podstawę prawną żądania powoda stanowiły w pierwszej kolejności przepisy art. 23 k.c., 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Redakcja art. 448 k.c., do którego odsyła zdanie trzecie § 1 art. 24 k.c., wskazuje, że Sądowi pozostawiona jest ocena celowości przyznania pokrzywdzonemu ochrony w formie zadośćuczynienia. Zasądzenie zadośćuczynienia ma zatem charakter fakultatywny i uzależnione jest od oceny Sądu opartej na analizie okoliczności faktycznych danej sprawy. W orzecznictwie wskazuje się, że podstawowym kryterium decydującym o możliwości zasądzenia zadośćuczynienia jest stopień winy naruszcyciela, rodzaj naruszonego dobra oraz poczucie pokrzywdzenia poszkodowanego. Dodatkowo zwraca się uwagę na potrzebę badania nasilenia złej woli naruszcyciela i celowości zastosowania środka z art. 448 k.c. (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 r. w sprawie II PK 245/05, OSNP 2007/7-8/101; w wyroku z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie V CKN 1581/00, OSNC 2004/4/53).

Sąd Okręgowy zważył, że dobrem osobistym, zagrożonym działaniem administracji Zakładu Karnego w P. było prawo do godności.

Odwołał się przy tym nie tylko do przepisów art. 23 i 24 k.c., do przepisów kodeksu karnego wykonawczego z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 90 z 1997 r., poz. 557 z późn. zm.), w tym do treści art. 110 § 2 k.k.w., ale także do aktów wykonawczych. Przywołał również treść art. 30 Konstytucji. Odnosił się do norm prawa międzynarodowego.

Nie należy też tracić z pola uwagi, że podstawą dochodzonego roszczenia był przepis art. 417 k.c. według, którego za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Podkreślić trzeba, że odpowiedzialność przewidziana w art. 417 k.c. jest odpowiedzialnością za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie „przy wykonywaniu władzy publicznej”. Należy zatem ustalić, kiedy mamy do czynienia z wykonywaniem władzy publicznej. Podkreślić trzeba, że wykonywanie funkcji władzy publicznej łączy się co do zasady z możliwością władczego kształtowania sytuacji jednostki. Jednocześnie w doktrynie i judykaturze prawa cywilnego wskazuje, że tylko wówczas mamy do czynienia z wykonywaniem władzy publicznej, gdy brak jest formalnej równości stron. Wykonywanie władzy w tym sensie może mieć postać nie tylko wydania decyzji (orzeczenia), lecz także faktycznej ingerencji w sferę praw jednostki, na przykład użycia przymusu zarówno w stosunku do majątku, jak i osoby.

W niniejszej sprawie powód wiąże obowiązek naprawienia szkody przez pozwanego z jego działalnością, polegającą na wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Stosownie do przytoczonych wyżej poglądów, które podziela sąd orzekający w niniejszej sprawie – ta sfera działalności publicznej musi być uznana za wykonywanie władzy publicznej, albowiem nie należy ona do sfery aktywności innych podmiotów i charakteryzuje ją władcze działanie funkcjonariuszy publicznych.

Z tego względu odpowiedzialność pozwanego Skarbu Państwa za szkodę [zarówno majątkową, jak i niemajątkową] wyrządzoną w związku z wykonywaniem kary pozbawienia wolności podlega ocenie z punktu widzenia art. 417 k.c. Przesłankami odpowiedzialności są, więc: powstanie szkody, wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym, polegającym na bezprawnym działaniu lub zaniechaniu podmiotu wykonującego w imieniu Skarbu Państwa władzę publiczną, normalny związek przyczynowy pomiędzy tak rozumianym czynem niedozwolonym a powstaniem szkody.

Podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 k.c. jest szkoda, przy czym pojęcie szkody obejmuje uszczerbek zarówno w dobrach majątkowych, jak i w przypadkach określonych w ustawie – w dobrach niemajątkowych. Możliwość domagania się naprawienia szkody niemajątkowej, czyli krzywdy przewiduje między innymi art. 448 k.c. Przepis ten stanowi, że „w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się”.

Zauważyć trzeba, że przepis art. 448 k.c. jest ściśle związany z przepisami art. 23 i 24 k.c.

Stosownie do dyspozycji art. 23 k.c. „Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach”. W myśl natomiast art. 24 § 1 k.c. „Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. Przepis art. 24 § 1 k.c. przewiduje, że osoba, której dobra osobiste zostały naruszone może żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny na zasadach określonych w kodeksie cywilnym. Przepis ten odsyła więc do dyspozycji przytoczonego wyżej art. 448 k.c.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem polskich sądów i trybunałów międzynarodowych kara pozbawienia wolności powinna być wykonywana z poszanowaniem godności człowieka.

Godność człowieka podlega szczególnej ochronie zarówno w prawie polskim, jak i w prawie międzynarodowym. Art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 28

lutego 2007 roku [V CSK 431/06, LEX 255593] wskazał, że wynikający z powyższej normy konstytucyjnej obowiązek powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim wszędzie tam, gdzie państwo działa w ramach imperium realizując swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka represji. Dotyczy to także wykonywania przez państwo zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, w tym także wykonywania orzeczonych kar.

Jak wskazano wyżej, wymóg zapewnienia przez państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest także jednym z podstawowych wymogów nowożytnego państwa prawa, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego. Stanowi o tym wprost art. 10 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 roku, ratyfikowany przez Polskę [Dz. U. z 1977 r., Nr 38, poz. 167 i 169], który głosi, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Także art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 roku, ratyfikowany przez Polskę w 1993 roku [Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.] stanowi, że nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu. Z tego przepisu wyprowadza się obowiązek władzy publicznej zapewnienia osobom osadzonym w zakładach karnych godziwych i humanitarnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, nienaruszających godności ludzkiej. Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku. Konieczność respektowania powyższych praw osób osadzonych znajduje odzwierciedlenie w judykaturze Europejskiego Trybunału Praw Człowieka [vide wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 12 stycznia 1995 roku w sprawie skargi nr 21915/93; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 9 marca 2006 roku w sprawie skargi nr 73786/01; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 19 kwietnia 2001 roku w sprawie skargi nr 28524/95], który wielokrotnie podkreślał, iż odbywanie kary pozbawienia wolności w przeludnionej celi, w niewłaściwych warunkach sanitarnych, z niewłaściwą ilością łóżek itp. może zostać uznane za poniżające traktowanie w rozumieniu art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Mając to wszystko na uwadze należało rozważyć czy działania i ewentualne zaniechania personelu naruszyły dobra osobiste powoda w postaci jego godności, a także czy zostały spełnione pozostałe przesłanki określone w art. 24 k.c. Innymi słowy należało ocenić czy ewentualne naruszenie dóbr osobistych powoda w postaci jego godności było bezprawne. Postępowanie dowodowe nie wykazało, żeby dolegliwości związane z odbywaniem przez powoda kary pozbawienia wolności były bezprawne. Warunki odbywania kary pozbawienia wolności niewątpliwie były trudne, ale nie były niegodziwe. Sąd Okręgowy słusznie wskazał, że warunki izolacji penitencjarnej były zgodne z obowiązującymi przepisami, co wynikało z zebranego i prawidłowo ocenionego w sprawie materiału dowodowego. To wszystko nie dawało podstaw do zasądzenia na zadośćuczynienia na podstawie art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Rozważając natomiast kwestie naruszenia prawa materialnego w zakresie art. 417 k.c. przyjąć należało, że postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie nie wykazało spełnienia żadnej z przesłanek odpowiedzialności na podstawie tego przepisu. Czynności związane z wykonywaniem wobec powoda kary pozbawienia wolności sprawowane przez personel Zakładu Karnego w P. nie były sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa. W szczególności zarzut przeludnienia, który łączył się z niespełnianiem przez cele wymogów wynikających z art. 110 § 2 k.k.w. nie mógł być uznany za prawdziwy w świetle w sprawie materiału dowodowego. Zebrany materiał dowodowy nie dawał również podstaw do przyjęcia, że powód poniósł szkodę albo ewentualnie krzywdę, która zostałaby udowodniona. Wobec powyższego ocena przesłanki związku przyczynowego stała się bezprzedmiotowa z uwagi na niewystąpienie zarówno bezprawności w wykonywaniu władzy publicznej jak i szkody po stronie powoda.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie przepisu art. 385 k.p.c., obciążając powoda na podstawie przepisu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym, ustalonymi zgodnie § 8 pkt. 26, §10 ust. 1 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku poz.

1800). Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu Sąd przyznał na podstawie § 4 ust. 1 i 2, § 14 ust. 1 pkt.26 i § 16 ust. 1 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r. poz. 1801).